

БОРИНЯ — селище міського типу Турківського району **Львівської області**. Знаходиться в долині р. Боринька (ліва притока р. Стрий, бас. Дністра), за 155 км від обл. центру, за 14 км від райцентру та за 6 км від залізнич. ст. Нижня Яблунка. Площа 1,8 км². Насел. 1660 осіб (2001, складає 76,6 % до 1989): українці — 99,3 %, росіяни — 0,2 %. С-щем проходить шосейна дорога Львів–Ужгород. Має автобусне сполучення з містами Львів, Ужгород, Дрогобич, Турка. Назва походить від слова «бір» (хвойний ліс). Перша писемна згадка датується 1434. Від 1981 — сучас. статус. Через землі Б. проходив Старий (пізніше Руський) шлях із Закарпаття через перевали Верецький та Руський шлях, понад р. Стрий. Село належало до королів. маєтків Самбір. економії. Насел. Б. брало участь у нац.-визв. війні під проводом Б. Хмельницького. Зі встановленням австр. влади 1772 Б. стала адм.-госп. центром 17-ти маєтків. Тут поселялися нім. колоністи. Боринчани займалися землеробством, ліс. промислом. 1843 збудовано птахофабрику, яка згодом збанкрутувала. 1868 австр. уряд продав Б. акційній спілці барона Лібега. В селі йому належало 1596 га землі, селянам — 2047 га. Наприкінці 19 ст. молодь виїжджала на заробітки до США. Під час 1-ї світової війни Б. зазнала значних люд. і матер. втрат. 1921 кількість жителів зросла порівняно з 1900 на 1,7 %, у повіті — на 7,8 %.

Від листопада 1918 влада у Б. належала частинам УГА. За панування Польщі мешканці села щорічно виїжджали на заробітки (лише 1938 до Латвії виїхало 38 осіб). У Б. працювала молочарня, олійниця, 2 млини, пекарня, 10 магазинів. Від серед. 30-х рр. нелегально діяла ланка ОУН (кер. Ю. Мулик). 1939 як «ворожі установи» ліквідовано всі 4 читальні «Просвіти». 1940–56 Б. — райцентр. Під час нім.-фашист. окупації розстріляно 77 сільс. євреїв, вивезено до Німеччини 136 осіб. На фронтах 2-ї світової війни загинуло 27 мешканців Б. 2000 створ. громад. організацію «Фонд розвитку Бойківщини», яка опікується впровадженням малопотуж. технологій із перероблення місц. сировини (відкрито хлібобулоч. та макарон. цехи). У Б. — серед. шк. (відкрита 1944 на базі громад. школи 1884, яку 1932 реорганізовано на шестирічку), філія Львів. екон.-прав. технікуму, філія Турків. ПТУ-51; поліклініка, лікарня, аптека; муз. шк., 2 б-ки, Нар. дім. Є спорт. майданчик з футбол. полем, пошта й відділ. банку. Серед пам'яток архітектури — церква Зіслання св. Євхаристії (1912). Реліг. громади: УПЦ КП, УГКЦ. У Б. народився етнограф В. Сольчаник. Тут плідно працював О. Г. Мороз — громад.-політ. діяч, завдяки якому 1886 була відкрита читальня «Просвіти», спорт.-гімнаст. товариство «Сокіл» (1910), Братство тверезості, «Руська каса» (1907).

Ю. І. Гайда

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Бориня / Ю. І. Гайда // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2004. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-37095>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).